Тыднёвік Магілёўскі

№ 10 (125) 7 – 13 верасьня 2001 г. 80 руб.

Ці не містычнае супадзеньне...

Выбары практычна супалі з Днём Беларускай вайсковай Славы, які патрыёты сьвяткуюць апошнія 10 год пад Воршай, на гістарычным Крапівеньскім полі, 8 верасьня. Менавіта тут 487 гадоў таму адбылася перамога беларускага войска на чале з Канстанцінам Астрожскім над ваярамі маскоўскага цара Васіля III.

Гэтым разам сьвяткаваньне па ўзаемнай дамоўленасьці паміж аршанскімі і астатнімі гістарычнымі і рыцарскімі клюбамі Беларусі, Польшчы і Літвы (краінаў, якія тады й складалі дзяржаву Вялікае Княства Літоўскае) перанесенае на 15 верасьня. Выбары, палічылі цяперашнія ўлюблёнцы ў родную гісторыю, ня менш важкая падзея для бягучай біяграфіі Бацькаўшчыны, чым тагачасная бітва за Волю.

Аматары і пачціўцы гісторыі, зразумела, не праводзяць ніякіх паралеляў. Тым ня менш яны, як аб гэтым сказаў адзін з "крапівеньскіх" актывістаў ад магілёўскай дэмакратычнай грамады Ігар Мухін, спадзяюцца сьвяткаваць верасьнёўскі Дзень у краіне, якая будзе адкрыта паважаць сваю гісторыю, свае сьвятыя постаці й імёны, свае выбітныя даты. Хаця, дадаў ён, сьвяткаваньне пройдзе 15 верасьня ў любым выпадку.

◆

*Учора ўвечары ў абласным цэнтры на пляцоўцы каля Дыягнастычнага цэнтру адбыліся адначасова дзьве агітацыйныя акцыі. Адна – ад адзінага дэмакратычнага кандыдата У.Ганчарыка. Другая – ад Лукашэнкі. Першая была лепш афармленая і была больш шматлюдная. Мінакоў прыцягвала да паплечнікаў У.Ганчарыка разнастайнасьць выбарчых маек, у якія былі многія з агітацыйных пікетчыкаў апранутыя, стэнды з друкаванымі матэрыяламі аб сваім кандыдаце, выстаўленыя побач партрэты зьніклых у краіне працаўнікаў рэжыму. Групу агітатараў за Лукашэнку складалі, па выгляду, старшакласьнікі альбо самае большае – першакурсьнікі якой навучальнай установы. Яны сьціпла трымаліся побач з выстаўленым партрэтам свайго кандыдата і ненастойліва прапаноўвалі мінакам бэпэсэмаўскія сьцяжкі зь пячаткай у выглядзе надпісу "Я – за бацьку". На ўсё гэта паглядала, раз-пораз падштурхоўваючы юнакоў і дзяўчатаў да праяўленьня актыўнасьці, сама маладая, але строгая выкладчыца. Ганчарыкаўцы зазывалі людзей тым, што вось-вось да іх далучыцца нехта з даверанных асобаў кандыдата зь ягонага цэнтральнага штабу. Ці было тое, мы ня ведаем, бо дазволіць сабе чакаць да сканчэньня абодвух імпрэзаў не выпадала. Як ня ведаем, ці былі якія непаразуменьні, хаця думаем, што – не. Па нашай інфармацыі, у горадзе ўжо некалькі дзён знаходзяцца прадстаўнікі АБСЭ і нават афіцыйная асоба з Кангрэсу ЗША. Можна, канешне, лаяць іх з трыбуны і экрана БТ, але паважаць усё ж даводзіцца і лічыцца зь імі трэба. Вось, відаць, і была дадзеная гэтым разам міліцыі каманда нікога не чапаць...·А ці паўплывалі згаданыя акцыі на карэктыроўку выбарчых меркаваньняў магілёўцаў, асабліва тых, хто яшчэ вагаецца – дазнаемся 10 верасьня. Той раніцай мы ўсе прачнемся **ў Іншай краіне**. Пры любым выніку галасаваньня.*

Пасьля 10 верасьня краіна такой, як зараз, ужо ня будзе.

Улада, нават калі застанецца пэрсанальна той самай, такой ня будзе.

Сьвет вакол нас такім ня будзе. Нават Расея, у якую шмат хто працягвае па-свойму верыць, такой ня будзе.

Мы й самі станем іншымі.

Горшымі? Лепшымі? Канчаткова ізгоймымі? З захаванай магчымасьцю яшчэ працiснуцца ў не зусім зачыненыя дзьверы цывілізаванага чалавечага асяродзьдзя?...

*Бог ведае. Але **не такімі як цяпер**, як сёньня. Трэба да гэтага быць гатовымі, каб не згубіць ні твару свайго, ні душы сваёй...*

"Тыднёвік"

Клічаў: выбарчы зрэз

Матэрыялы, што надрукаваныя ў гэтай рубрыцы, прыйшлі да нас даволі нечакана. У нас няма ў гэтым своеасаблівым магілёўскім "мядвежым куце" карэспандэнта. Ня быў заўважаны раён у дэмакратычных праявах па лініі, як гаворыцца, якіх-небудзь вядомых грамадзкіх ці палітычных арганізацыяў. Лясная партызанская цішыня... А вось днямі ажыў наш факсавы апарат і выдаў стужку бялюткай паперы з артыкуламі, надрукаванымі на дрэннай шэрай "писчей бумаге" на сьляпой машынцы. Ня важна, аднак, як надрукавана. Важна, што надрукавана. Чытайце – на 3-й старонцы.

Дзіўны чын "дзяржаўнага журналіста"

Кіраўніцтва абласнога тэлерадыёаб'яднаньня высунула патрабаваньне да свайго супрацоўніка Генадзя Мартынава, каб той звольніўся "па ўласным жаданьні".

Справа ў тым, што журналіст прыйшоў на працу апранутым у вядомую ў Магілёве майку "Скажи дураку – НЕТ!", ды яшчэ павесіў над рабочым сталом фотаплякат Ганчарыка. Таксама ён спрабаваў распаўсюдзіць яшчэ некалькі маек сярод калектыву. І вось менавіта хтосьці з таго самага калектыву паведаміў старшыні тэлерадыёаб'яднаньня Я.Мельнікаву пра экстравагантныя паводзіны аднаго зь ягоных падначаленых. Падчас сходу старшыня заявіў, што "не потерпит оборотней и двуличных людей, которые работают на государство, а думают не так, как надо". Сп.Мартынаў, аднак, звольніцца адмовіўся. Зараз ён чакае, што ж прыдумае начальнік, каб яго пазбавіцца.

А пакуль нармальна працаваць Г.Мартынаў ня можа. Да эфіру яго не дапускаюць. Між тым міліцыянты прыходзілі да яго нават дамоў, і патрабавалі напісаць тлумачэньне, адкуль ён узяў "крамольныя" майкі.

Уласн. інф.

Слова ад роднага чалавека з далёкай Канады

Дарагія мае суродзічы, браты і сёстры беларусы! Напярэдадні прэзыдэнцкіх выбараў у Беларусі, ад якіх будзе залежаць Ваша далейшае жыцьцё, калі ня ўся будучыня краіны, хочацца падзяліцца з Вамі думкамі. Рада Беларускай Народнай Рэспублікі, якой я маю вялікі гонар быць у гэтым мамэнце старшынёй, змагаецца ад 1918-га году за незалежную і дэмакратычную Беларусь. Шмат суродзічаў загінула ў гэтым змаганьні. Людзі аддавалі сваё жыцьцё за свабоду Беларусі зь верай, што «загляне сонца і ў нашаваконца», з надзеяй, што ў беларускай незалежнай дзяржаве народ будзе гаспадаром свайго лёсу, а не рабом у імпэрыі, якая ўжо два стагодзьдзі вынішчае ўсе беларускае.

...Людзей прывучылі маўчаць, калі арыштоўвалі іхных суседзяў, калі вывозілі ў Сібір, калі вынішчалі родную культурную спадчыну і родную мову. Шмат хто зжыўся з падобным зьдзекам над людзьмі і нацыяй, што дасюль верыць у той мітычны Саюз...

У Канадзе, дзе я жыву, нельга сабе ўявіць, каб кандыдаты на высокае дзяржаўнае становішча ня мелі такога ж доступу да радыё, тэлебачаньня, як і той, хто пры ўладзе. У Беларусі ж гвалт з боку дзяржаўнае ўлады над свабодай інфармацыі дайшоў да неверагодных памераў.

Таму я зьвяртаюся да Вас, маіх братоў і сясьцёр, у гэтую гістарычную часіну. Не магу пагадзіцца з тым, каб над Вамі зьдзекаваліся, адбіралі Вашу людзкую і нацыянальную годнасьць.

Надыходзіць час выбару альтэрнатывы дасюлешняму рэжыму ўціску, нішчэньня матэрыяльных і духоўных рэсурсаў Беларусі ды адлучэньня ад цывілізаванага сьвету. Кожны голас важны ў сёлетніх прэзыдэнцкіх выбарах.

Не змарнуйце яго.

Ідзеце на выбары.

Перамога дэмакратычных сілаў прыйдзе тым хутчэй, чым больш актыўным будзе кожны з Вас. Толькі ад Вас, выбарцаў, залежыць будучыня беларускай дзяржавы, будучыня Вашых дзяцей і ўнукаў. Да выбару Вас забавязвае памяць пра ўсіх тых, што аддалі жыцьцё за свабоду Бацькаўшчыны.

Жыве Беларусь!

Івонка СУРВІЛЛА, старшыня Рады БНР

Атава, Канада, 3 верасьня 2001 г.

Кроніка тыдня ад Сымона Глазштэйна

Невялічкі эканамічны аспэкт пачатку новага навучальнага году: школьная форма ў нашых крамах каштуе прыкладна 20 – 22 тысячы руб. Ад сёньняшняга сярэдняга заробку гэта складае амаль траціну. А калі ўлічыць, што бацькам школяроў давялося плаціць за падручнікі і вучнёўскія прылады, набываць кветкі настаўнікам – каб ня быць горш за іншых! – атрымліваецца, што ў многіх сем'ях, тым больш шматдзетных, проста не было на ўсё гэта грошай. Значыць, цягнуліся як маглі. Некаторыя з бацькоў пра тое нам і тэлефанавалі напярэдадні і пасьля 1-га верасьня. Усё ж новы навучальны год пачаўся ў нас для амаль 119 тыс. падлеткаў у 559 сярэдніх школах, 8 гімназіях, 5 ліцэях, 7 інтэрнатах.

Аблвыканкам абмеркаваў падрыхтоўку вобласьці да зімы. Балючая апошнімі гадамі тэма, бо кожны раз даводзіцца ледзь ня Богу маліцца аб больш-менш спагадлівым надвор'і, без маразоў і вятроў. Так, відаць, і сёлета будзе, бо пакуль не хапае паловы кацельнага паліва і столькі ж – дроваў і торфу для прыватнага жытла. Прычыны ўсё тыя ж: няма грошай усё гэта набыць. Напрыклад, прадпрыемствы вобласьці завінаваціліся канцэрну "Белнафтахім" ажно 24 млрд. руб. А гэты канцэрн і без таго толькі што бясплатна гнаў усё на вёску, і пакуль гэтая задача зь яго – бульба ж пачынаецца! – ня зьнятая. Зіма, канешне, ідзе – але хай бы пранесла...

Беларускае прадстаўніцтва аднаго з найбуйных міжнародных мадэльных агенцтваў "Metropolitan" шукала ў нашым абласным цэнтры дзяўчатаў для нацыянальнага конкурсу топ-мадэляў. Больш за 100 нашых прыгажуняў паспыталі свае сілы. Пакуль вынікі невядомыя. Аднак няма сумневу, што нашыя дзяўчаты здольныя ўпрыгожыць любы конкурс прыгажосьці. Ясна, што й старацца будуць як ніхто іншы. Гэта ж такі шанец пазьбегнуць нарэшце жыцьця ў бягучых умовах сваёй краіны, адкуль, на жаль, усё больш і больш моладзі імкнецца зьбегчы. Статыстыка такая зачыненая, бо сорам. Аднак азірніцеся навокал самі, узгадайце прыклады з сваёй вуліцы, дому, гораду ці нават вёскі. Ау, дзе вы, нашая прыстойная, разумная, таленавітая зьмена?

Праз усе абласныя газэты Барыс Батура павярнуўся да насельніцтва артыкулам "Тварам да чалавеку". Можна было б парадавацца падобнай скіраванасьці чыноўнага твару. Але нешта падказвае, што твар павернуты ў бок толькі аднаго чалавека. Туды, дзе ў кабінэце абласнога кіраўніка пэўна вісіць партрэт Лукашэнкі. Вось, напрыклад, сп. Батура піша: "...У цяперашніх умовах сацыяльная палітыка з'яўляецца прыярытэтным накірункам... Клапаціцца пра чалавека – адна з першаступенных задачаў...". Хто ж будзе спрачацца з тым, што так і павінна быць. Але ж ці ёсьць так? Неяк няёмка нават разглядаць гэтую тэму сур'ёзна. Калі ня ўлічваць, канешне, што да дасягненьняў адносіцца і такі паказчык, як спажываньне ў мінулым годзе насельніцтвам вобласьці (уключна немаўлятаў) больш за 11 л. чыстага спірту, што ёсьць "нормай" дэградацыі нацыі. Ад добрага жыцьця такое і нястомных клопатаў?..

Магілёўская гарадзкая мэдыцына завінавацілася бюджэту й іншым партнэрам амаль 1 млрд. руб. Абсталяваньне ў лякарнях выпрацаванае на 70% - 80%. Шмат сярод яго такога, што й не павінна ўжо скарыстоўвацца. Працуе, як ў нас водзіцца, з хітрыкаў "народных умельцаў". Толькі аб'яднаньню "Фармацыя" за лекі мэдычная ўправа вінная 200 тысячаў. А дзяржава ўсё суцішвае народ "бясплатнасьцю" перавагаў колішняга сацыялізму, якi ў нас называецца цяпер сацыяльна-арыентаваным рынкавым сацыялізмам. Тым часам мэдыцына пераходзіць на платнасьць. І правільна робіць! Толькі вось хлусіць людзям ня трэба, бо разьядае гэта чалавека іншым разам ніяк ня менш за сапраўдную фізычную хваробу.

Сустрэнемся, спадзяюся, здаровымі, на наступным тыдні. Сымон Глазштэйн.

У вечным беларускім чаканьні...

ЛІТАРАТУРНАЯ ГАСЬЦЁЎНЯ "ТМ"

Не схіляцца душой і сумленьнем

Днямі гасьцямі Магілёву былі Сьвятлана Алексіевіч і Ўладзімер Арлоў. Пісьменьнікі не былі прынятыя ў навучальных установах, як плянавалася паводле праекту "літаратурных гасьцёўняў", што ажыцьцяўляецца Таварыствам Беларускай мовы і Маладым Фронтам. Але, як гаворыцца, знайшліся ў абласным цэнтры добрыя людзі, што ў прыватным парадку наладзілі больш чым 2-гадзінную сустрэчу інтэлігенцыі горада з гэтымі Людзьмі й Творцамі. Розьнымі па мове, творчай манэры і грамадзянскіх праявах, але аднолькава блізкімі беларускаму сэрцу. "Тыднёвік" палічыў правільным падаць, нічога не камэнтуючы ад сябе, уступнае Слова Ўладзімера Арлова.

Сьвятлана Алексіевіч таксама закранала палітычную й гістарычную праблематыку, разважала пра сёньняшні дзень, але больш гаварыла пра тое, што ў дачыненьні да яе цікавіла прысутных: аб замежных назіраньнях, творчай лябараторыі, апошняй кнізе, над якой працуе (дарэчы, гэта будзе дакумэнтальная гісторыя пра Каханьне).

Такім чынам, уявіце, што вы ва ўтульным пакоі. Перад вамі С.Алексіевіч і Ў.Арлоў. На стале гарыць старэнькі, яшчэ керасінавы ліхтар – як сымбаль нягаснучай чалавечай думкі й еднасьці вакол яе ўсіх, хто не згубіў яшчэ жаданьня слухаць, бачыць і разважаць. Сустрэча пачынаецца...

Да вас зьвяртаецца ЎЛАДЗІМЕР АРЛОЎ:

Фота Д.Новікава

СВЕТЛАНА АЛЕКСИЕВИЧ
ЧЕРНОБЫЛЬСКАЯ МОЛИТВА

– Тое, што ў нас зараз у краіне адбываецца, тлумачыцца, на маю думку, тым, што ў беларусаў адсутнічае тое, што называецца лёгікай нацыянальнага мысьленьня. Бо гэтая лёгіка фіксуецца ў нацыянальнай мове і забясьпечваецца гістарычнай памяцьцю. Па гэтых двух асноўных складніках нацыянальнай ідэі быў нанесены на працягу некалькіх апошніх вякоў нашай гісторыі вельмі адчувальны ўдар. На сёньня мы маем вельмі складаную сытуацыю, зь якой, магчыма (я веру ў гэта, як, спадзяюся, і вы), мы здолеем зрабіць першы крок на волю 9 верасьня. Мо й сапраўды прачнемся назаўтра ў новай краіне – хто ведае нас, беларусаў. Хаця, зразумела, трэба ўсьведамляць, што шанцаў на гэта ня так шмат. Але яны ёсьць, у гэтым я пераканаены. На адной з моладзевых сустрэчаў студэнтка задала мне пытаньне: няўжо мы з тых народаў, каго сам Бог асудзіў пакутваць. Ёсьць народы, якія адразу атрымалі больш-менш роўную гісторыю, не такую крутастую як наша, якія даўно жывуць, забыўшыся на нашы праблемы, а мы працягваем пакутваць. Я ведаю, што думка гэта не такая ўжо рэдкая ў нас. Аднак я з аптымізмам гляджу ў.. мінулае. Вось мой адказ на гэтае пытаньне. Я некалькі разоў на дзяржаўнай мяжы пры запаўненьні дэклярацыі рабіў такі экспэрымэнт: пісаў пра краіну паходжаньня – "ВКЛ". І спакойна праязджаў (мо таму, праўда, што ніхто гэтых дэклярацыяў не чытаў). Але ж справа ў тым, што там, у сярэднявеччы, у нас было ўсё тое ж, што было ў гісторыі заходне-эўрапейскіх і цэнтральна-эўрапейскіх краінаў. Былі гарады, як ваш Магілёў, што жылі паводле Магдэбурскага права. Была эпоха Рэнэсансу. І эпоха Рэфармацыі. Менавіта гэтыя эпохі вызначылі рух эўрапейскіх краінаў, а ў нашых усходніх суседзяў ні Рэнэсансу, ні Рэфармацыі не было. На пачатку 17-га стагодзьдзя ў нас яшчэ працягвалася эўрапейская гісторыя й адпаведнае жыцьцё. Яго справядліва называюць Залатым Векам. А потым здарылася тая самая страшная для нас вайна, у сярэдзіне 17-га стагодзьдзя, калі Беларусь страціла больш за палову свайго насельніцтва. Была вынішчаная найперш нацыянальная эліта краіны. Гарады былі абязьлюдненыя адсоткаў на 80. Была выбітая практычна дашчэнту нашая шляхта. Пасьля гэтага наша гісторыя й дае падставы думаць так, як згаданая мной студэнтка. Пасьля гэтага пачаўся заняпад радзімы нашых продкаў, які скончыўся падзелам Рэчы Паспалітай напрыканцы 18-га стагодзьдзя, калі наша краіна ВКЛ трапіла ў расейскую, а потым – у савецкую імпэрыю. Увесь гэты час вынішчаліся найлепшыя сілы нашага грамадзтва. Касьцюшка, паўстаньне 30-х гадоў 19-га стагодзьдзя, Каліноўскі, адраджэньне напачатку 20-га стагодзьдзя – заўсёды варожым сілам ўдавалася гэта перамагаць і зноў вынішчаць лепшыя нацыянальныя сілы. Тут і расстрэлы, і высылкі ў Сібір. Аднак жа ўдалося адрадзіць дзяржаву – вядомую як Беларуская Народная Рэспубліка. Не было б сёньня бяз гэтага – на жаль, кароткага пэрыяду – ніякай Рэспублікі Беларусі, а папярэдне – БССР. Даўно быў бы паўночна-заходні расейскі край. Такім чынам гісторыя паказвае, што кожны раз, перад зьнішчэньнем, Бацькаўшчына наша знаходзіць аднекуль сілы, каб ачуняць, ня даць сябе зьнішчыць цалкам і назаўсёды. Цяпер, на выклік найноўшага пэрыяду сваёй гісторыі, я веру, што мы зноў знойдзем адказ, каб выстаяць і захаваць сябе. Але для гэтага нам трэба аб'яднацца вакол адзінага сьцягу, на якім было б напісана "Беларусь". Менавіта гэта павінна нас аб'яднаць, незалежна ад нацыянальнасьцяў, бо бяз гэтага ня будзе краіны, ня будзе прыстойнага жыцьця. Так, як мы зараз, жыць нельга: колькі вакол убоства, беднасьці, безкультур'я! І колькі побач з тым прыстойнасьці і змаганьня! Дзеля гэтага мы адкладаем свае рукапісы й езьдзім па Беларусі, каб адчуць гэты нацыянальны нэрв, які жыве і б'ецца. Каб адчуць, што працуем мы таксама не дарэмна. У гэтыя часы, як цяпер у нас, пераломныя часы, няма ў творчай інтэлігенцыі права заставацца ў баку ад жыцьця, ад палітыцы. Калі нехта выбірае стаяньне ў баку, ён губляе сябе і як чалавек, і як творца. Тут нейкім чынам гэта сапраўды спалучана, што мы й бачым кожны дзень на сваім, беларускім прыкладзе. Даволі лёгка ўзгадаць, на жаль, шмат імёнаў творцаў, што цешаць сябе нібы адыходам ад злабадзённасьці, а насамрэч яны гінуць па-чалавечы і па-мастацку. Бо справа, зразумела, не ў палітыцы як такой. Справа ў адыходзе ад жыцьця, якім жыве сумленная, заўсёды меншая, частка грамадзтва. А толькі так у гісторыі і бывае. Вельмі часта, а тое й заўсёды, праўда – за меншасьцю.

Клічаў: выбарчы зрэз

Жыцьцё як яно ёсьць

9 верасьня – дзень, які паставіць нас перад выбарам. Што выбраць? Пагадзіцца з тым, што маем, альбо рызыкнуць? Наступны шанец будзе толькі праз 5 гадоў. Паспрабую паразважаць проста так, маючы сталы жыцьцёвы вопыт.

Любыя нашы жанчыны! Няўжо вы не стаміліся плакаць? Па неўладкаваных дзецях, па сьпіваючыхся мужах, па марна пражытым жыцьці? Прыбаўце кожная з вас яшчэ 5 гадоў такога жыцьця. Колькі ж вам будзе? 40, 50, 60...? Станьце перад люстэркам. О, мы яшчэ такія маладыя! Мы хочам быць шчасьлівымі, пакуль маладыя. Прыгожа апранацца, атрымліваць у падарунак кветкі, усьміхацца. Не ўпусьціце шанец. Адзіны. Выбірайце, пакуль ёсьць выбар!

Паважаныя мужчыны! Не чакайце, пакуль вас занясуць у "Чырвоную Кнігу". Вы такія мужныя! Мы прабачаем вас за тое, што вашы заробкі не дазваляюць вам, ідучы з работы, выпіць тры бутэлькі піва, бо гэта значна паменшыць сямейны бюджэт.

Шаноўныя нашы пэнсіянэры! Няўжо вы сапраўды лічыце, што пэнсія, атрыманая ў час, гэта нейкае дасягненьне? Гэта права гарантаванае нам Канстытуцыяй. І можа гэта адзіны артыкул, які пакуль што не парушаецца ў адносінах да вас. Я ўжо не пытаюся, чаму вы, задаволеныя пэнсіяй й маючы льготы, робіце справу праехаць "зайцам" у грамадзкім транспарце. Няўжо вы ніколі ня чулі, як скардзяцца вашы, ужо дарослыя, дзеці на тое, як цяжка ўтрымліваць сям'ю? Чаму вы, задаволеныя пэнсіяй, сьпяшаецеся ўладкавацца на працу, ня думаючы пра тое, што можа занялі месца таго, хто ў гэтым мае найпершую патрэбу? Пройдзе час, і мы назавем гэты 7-гадовы пэрыяд "Залатым пэрыядам пэнсіянэраў". Вельмі танныя, на вялікі жаль, у вас запыты. Правільна, заслужылі значна большага. Але, зыходзячы з рэальнага становішча краіны, вы сёньня аказаліся ў больш-менш выйгрышным стане, чым, напрыклад, тая жанчына, якая мае на ўтрыманьні дваіх дзяцей на заробак у 40 тыс. руб. Няўжо ў вас ніколі не балела ад гэтага сэрца? А адкуль напаўняюцца гэтыя пэнсіі? Ці ня ёсьць гэта недаданыя заробкі мэдыкаў, настаўнікаў?

А ці ўпэўненыя вы абсалютова ў тым, што пасьля 9 верасьня ня прыйдзецца некаторым з вас грызьці ўжо бяззубым ротам "кару з дрэў"? Па той простай прычыне, што сёньняшняму прэзыдэнту прыйдзецца кінуць усе сродкі (якіх няма) на падтрымку моладзі. А вы атрымаеце адно падзяку за падтрымку на выбарах.

...Калі такое было, што пэнсіянэры і моладзь аказаліся ў стане процістаяньня? Хто нас так разьядноў? Можа, надыходзіць адзіны шанец зьяднацца з сваімі ўнукамі. Бо не такая ўжо вялікая ў памерах тая пэнсія, каб дзеля яе рызыкаваць будучыняй вашых унукаў.

Ня трэба праводзіць глыбокіх эканамічных дасьледваньняў, каб заўважыць, што эканоміка ў надломе. Што фінансовы стан наогул вельмі складаны. Амаль 400 тысячаў руб. убыткаў па раёну за паўгодзьдзе.

Паважаныя калегі-настаўнікі! Мы заўсёды першымі адчувалі на сваіх плячах перамены ў грамадзтве і ў любых абставінах былі праваднікамі добрага і сумленнага на зямлі. Не забывайце пра нашае назначэньне і ў гэты складаны час.

Таварышы камуністы! Мы разам з вамі будавалі камуністычнае грамадзтва. Давайце скарыстаем наш сумесны вопыт для пабудовы новага грамадзтва, назву якому прыдумаем потым разам.

Спадары афіцэры! Калі грымяць пушкі, Музы маўчаць. Памятайце пра гэта.

Шматлікія нашы прафсаюзы, шаноўныя "раялі ў кустах"! Няўжо вы здрадзіце свайму кіраўніку й не акажаце яму падтрымку? Чакаем вас у першых радах.

...Можна яшчэ і далей паразважаць на выбарчую тэму. Я прашу прабачэньня за сваю шчырасьць. Я ня мела намеру абразіць каго-небудзь сваімі разважаньнямі, але жыцьцё ёсьць такое, якое яно ёсьць. Ад таго, як мы з вамі прагаласуем на выбарах, будзе залежаць, ці працягнецца раскол у грамадзтве. Нас і так усяго 10 мільёнаў, і не хапала, каб мы яшчэ станавіліся ворагамі.

Я вельмі жадаю дабрабыту нашым беларусам, і таму, будучы прыхільніцай Домаша, аддаю свой голас у падтрымку Ганчарыка. У імя Беларусі.

Л.А.ГУШЧА,
выкладчыца
агра-тэхнічнага каледжу

Давайце ўсе разам

Прайшло 7 гадоў. 9 верасьня – дзень выбараў прэзыдэнта. І я пытаю ў сябе: а ці так мы жывем? Ці ўсё ў жыцьці можна мераць толькі тымі грашыма, якія мы атрымоўваем у якасьці заробка, дакладней, у якасьці кампэнсацыі за права вось так жыць? Чаму мы не задумваемся, які лёс чакае нашых дзяцей? Мо мы з вамі пражывем у любых умовах...

У кожнага свой адлік у жыцьці. Маці, якая пражыла вайну, мерыць усё ў параўнаньні з вайною, бабуля – у параўнаньні з тым часам, калі працавалі за "галачку", сярэдняе пакаленьне – з камуністычным пэрыядам.

Так, зрухі ёсьць. Гісторыя разьвіваецца наступальна і наперад. Ад якой кропкі будуць весьці адлік нашы дзеці, дзеці перабудовы? Што дрэннага ў тым, што яны хочуць жыць лепей за нас, што хочуць зарабляць добра? Усё пазнаецца ў параўнаньні.

Ці не глядзім мы з жахам на нашых дзяўчат, якім ужо за 25, а замуж няма за каго? Сьпіваюцца хлопцы й не гараць жаданьнем будаваць сям'ю. Няма як. Сорам завесьці дзяўчыну, таму што не хапае грошай, каб купіць далёка ня таннае марожанае. Не сьпяшаюцца дзяўчаты замуж. Бачаць, як гаруюць іх маці з бацькамі-п'яніцамі. А чаму сьпіваюцца мужчыны, ці не таму, што прыніжана іх годнасьць? А статыстыка якая? На 85 шлюбаў 75 разводаў: разьбітыя спадзяваньні, ненароджаныя дзеці.

Дык чаму мы не задумваемся аб гэтым? Чаму не жадаем нашым дзецям лепшага? Чакаем, што заўтра нешта зьменіцца. Ня зьменіцца. Мяняць і мяняцца павінны мы з вамі. Дык паможам жа агульнымі намаганьнямі нашым дзецям, нашым мужам, нашым блізкім, наогул усім тым, каму патрэбная дапамога.

Я для сябе вызначыла. Галасую за тых, хто зьбіраецца на самай справе дапамагчы нам. Аддаю свой голас за Ганчарыка, а значыць, і за Домаша.

Ніна Пятроўна
ПАГІРСКАЯ,
камэндант студэнцкага
інтэрнату №2

ЖЫЦЬЦЁ. КРАІНА. ВЫБАРЫ

Няхай гіне сьвет, але перамагае закон

Зварот да юрыстаў Беларусі

Уперададзень прэзыдэнцкіх выбараў я, давераная асоба кандыдата на прэзыдэнта Рэспублікі Беларусі Ўладзімера Ганчарыка, зьвяртаюся да вас, беларускіх юрыстаў – судзьдзяў, пракурораў, сьледчых, супрацоўнікаў органаў унутраных справаў і дзяржаўнай бясьпекі, адвакатаў, натарыюсаў, юрысконсультаў прадпрыемстваў, арганізацыяў, выкладчыкаў і студэнтаў юрыдычных інстытутаў.

Наша юрыдычная прафэсія – асаблівая. Часьцей за ўсё дзяржава менавіта нашымі рукамі ажыцьцяўляе свае шматлікія функцыі, у тым ліку й карную. Судзьдзі вырашаюць праўныя спрэчкі ў грамадзтве, могуць караць альбо мілаваць. Органы папярэдняга сьледзтва і пракуроры зьбіраюць і накіроўваюць у суды матэрыялы на тых, каго абвінавачваюць. Адвакаты прэзэнтуюць інтарэсы сваіх кліентаў ва ўсіх прававых адносінах. Юрысты рыхтуюць законы, дэкрэты, указы й іншыя праўныя акты. Яны абараняюць дзеючы правапарадак, альбо наадварот – тлумачаць неабходнасьць ягонай зьмены. Таму ад нас, ад нашай пазыцыі ў шмат чым залежыць узровень і якасьць законнасьці ў краіне, а ў канчатковым сэньсе – лёс людзей, якія трапляюць у сфэру праўнага рэгуляваньня.

Перш чым прыняць рашэньне, за каго ж аддаць свой голас на гэтых выбарах, падумайце над тым, што даў вам цяперашні рэжым, які ўмовы стварыў для працы юрыстаў?.. Упэўнены, што ніхто ня будзе адмаўляць у тым, што сёньня юрыдычная прафэсія – гэта жабрацкая зарплата і сьціплае казённае жыльлё. Гэта – бясконцыя "накачкі" за невыкананьне "паказчыкаў", што скідваюцца "зьверху". Гэта – праца пад няўсыпным наглядам уладных структураў. І гэта – заўсёды страх пазбавіцца сваёй пасады за адзін толькі неасьцярожны самастойны крок альбо спробу адстаяць сваё меркаваньне перад вышэйшым начальствам.

Па-сутнасьці, юрысты цяпер пераўтварыліся ў бяздапаможную прыслужніцу выканаўчай улады, згубілі свой аўтарытэт і гонар. Яны ня граюць ніякай самастойнай ролі ў дзяржаўным і грамадзкім жыцьці. Адроджанае "тэлефоннае права" на практыцы замяніла законы. Разам з адменай прынцыпу вяршэнства закону спыніла існаваньне й незалежнае правасудзьдзе. Тыя людзі, што апранаюцца ў мантыі, вельмі часта твораць не справядлівы суд, а выконваюць волю ўлады.

Трэба прызнаць, што мы прыйшлі не да прававой дзяржавы, а да праўнага разбэшчаньня. І краіна працягвае спаўзаць у змрочныя часы 30-х гадоў. І зусім ня выключана, што стаўшы трэцім разам (а менавіта так, згодна Канстытуцыі) прэзыдэнтам краіны Лукашэнка пачне праводзіць паказальныя судовыя працэсы над учорашнімі апанэнтамі, паколькі ўжо сёньня – да суда! – публічна называе іх "жулікамі", "ушывымі блохамі" і "наймітамі імпэрыялізму". Ствараць адпаведны антураж гэтым магчымым акцыям давядзецца ўсё тым жа юрыстам.

Дык ці трэба вам быць выканаўцамі і памочнікамі дзеяньняў цяперашняй групы ўлады? Ці трэба заставацца закладнікамі арганізацыі, якая не прызнае законаў ды элемэнтарных правілаў прыстойнасьці?

У вас ёсьць альтэрнатыва: выбраць шлях законнасьці і прызнаньня правоў чалавека. Менавіта такі шлях прапануе кандыдат на Прэзыдэнта Ўладзімер Ганчарык. У выпадку ягонай перамогі будзе праведзеная даўно насьпелая судовая рэформа, якая забясьпечыць вяршынства суда ў сыстэме праваахоўчых органаў, пашырыць сфэру судовага кантролю, зробіць суд асноўным гарантам правоў і свабодаў грамадзянаў. Пройдуць пераўтварэньні сыстэмаў УУС, КГБ, пракуратуры. Будзе мадэрнізаваная закратная сыстэма. Адродзяцца прыватная адвакатура і натарыят. Прафэсія юрыста стане адной з самых прэстыжных і паважальных, а наша краіна трывала ступіць на шлях дэмакратычнай прававой дзяржавы.

Юрысты, зрабіце свой выбар! Мы павінны падтрымаць ідэю пабудовы ў Беларусі прававой дзяржавы. Гэта значыць, насьпеў час сказаць дыктатуры "Не!".

Міхаіл ПАСТУХОЎ,
судзьдзя Канстытуцыйнага суду Рэспублікі Беларусі (красавік 1994 – студзень 1997), Заслужаны юрыст Рэспублікі Беларусі

9.09.2001 ВЫБІРАЙ

Дакумэнт сам за сябе

У гэтай рубрыцы мы друкуем выключна дакумэнты ў такім выглядзе, як яны да нас патрапілі. На нашае меркаваньне, дакумэнты — найлепшае адлюстраваньне гісторыі і часу, які людзі пражываюць у дадзены момант. Як паставіцца Гісторыя да праўдзівасьці дакумэнтальных сьведчаньняў часу, ці прызнае іх за поўную і дакладную праўду – гэта нікому не вядома. Сапраўды, тое, што людзі ў дадзены момант лічаць праўдай, праз пэўны час, на адлегласьці ад падзеяў – можа выглядаць іначай альбо па-просту быць пераасэнсавана. Але трэба, каб было што пераасэнсоўваць, было што вывучаць, было на чым высьвятляць: хто былі – а галоўнае – якімі былі людзі ў пэўны час Гісторыі, як паводзілі сябе, чаго хацелі. Бо менавіта гэта будзе насьледавана іхнымі нашчадкам. На гэтым будуць ісьці яны далей, альбо стаяць на месцы...

9.09.2001 ВЫБІРАЙ

В комиссию при Президенте
Республики Беларусь Лукашенко А.Г
В прокуратуру Могилёвской области
Комитет госконтроля по
Могилёвской области
Прокурору Шкловского района
Редактору газеты «Шклоўскія
навіны»

В период апрель-май 2001 года председатель Шкловского РайПО Переход Сергей Витальевич отстроил капитальный забор для своего дома за счёт РайПО. Приблизительная сметная стоимость забора 1,2-1,5 млн. рублей в ценах 2001 года.

По приказу Перехода С.В. прорабом Воронковым процентовки не составлялись, т.к. официально указанный объект не существовал, а материалы списывались на другие объекты.

Фактически материалы Переходом С.В. были украдены и присвоены. Имеет место и фальсификация документов.

Командовал этой «стройкой» заместитель председателя Шкловского РайПО по строительству Гредель Сергей Николаевич.

За счёт средств и на оборудовании РайПО были выполнены следующие работы (с указанием исполнителей):

1. Бетонирование фундаментов под забор и рытьё ям;
2. Кладка кирпичных столбов (Савкин с подсобниками);
3. Штукатурка столбов, окраска краской и лаком (Матрёнкина – Постарнакова);
4. Устройство покрытия по столбам из оцинкованной стали
5. Обработка досок на пилораме и станках РайПО, изготовление фигурных деталей (Пахомов – Герасимов);
6. Изготовление металлических ворот с калиткой с обшивкой строганной шпунтованной рейкой (сварщик РайПО);
7. Внутренняя и наружная столярка дома Перехода С.В. производилась на оборудовании и рабочими Шкловского РайПО.

Переход С.В. ведёт себя как среднеазиатский бай, постоянно привлекая подчинённых по сути дела для рабских работ в своих корыстных личных интересах.

Например:

1. Вспашка огородов в рабочее время – водители Балаханов и Глушаков;
2. Зав. Складом Павловским производилась обрезка сада, погрузка и вывоз мусора с личного подворья (при этом машина не выписывалась);
3. Сварщиком РайПО Добранским В. в рабочее время из украденных Переходом С.В. материалов были изготовлены ёмкость и желоба под воду. При этом использовался автокран для установки упомянутой ёмкости. Оплата стоимости работы крана и материалов Переходом С.В. не была произведена.

Кроме этого, самовольно без согласования с Облпотребсоюзом, правлением РайПО и оценочной комиссией БРТИ Переход С.В. под видом устранения конкурентов с городского рынка приобрёл за 4000 долларов США полуразрушенное здание на городском рынке г. Шклова. Указанное здание ранее было продано бывшим председателем РайПО Лебединским В. теперешнему директору КСИ Облпотребсоюза Тараканову В.С.. Оплатить покупку здания Переход С.В. заставил подведомственные ему организации. Возникает вопрос о размере мзды, полученной лично Переходом С.В.

Затем Переход С.В. незаконно использовал инновационные деньги для окончания строительства вышеуказанного здания, которое самовольно определил как магазин для продажи комиссионных товаров. Строительство данного здания ведётся уже три года при нормативном сроке строительства 9 месяцев.

Далее.

Перед «Дожинками 99» по решению Шкловского райисполкома был произведён снос сапожной мастерской на городском рынке, принадлежащей на праве собственности гражданину Пасеку Н. РайПО был заключён договор с гр. Пасекой Н. о переносе принадлежащего ему строения с указанием срока – май 2000 года. Здание было построено, однако вместо передачи Пасеку Н. В нём был открыт магазин «Ритуальные услуги» предпринимателя Дубкова И., который до настоящего времени не имеет лицензию на торговлю.

Гражданин Пасека Н. умер, и его жене в судебном порядке пришлось доказывать свои права на здание. Суд был на стороне жены Пасека Н, но гражданка Пасека здание до сих пор не получила.

Далее.

Перед фестивалем «Дожинки –99» была произведена реконструкция магазина, принадлежащего совхозу «Городище». Затраты по указаной реконструкции легли на РайПО, материалы были списаны на другие объекты.

Данный магазин не взят на баланс РайПО. Половина здания с действующей холодильной камерой для хранения мясопродуктов с одобрения Перехода С.В. используется предпринимателем.

Нам хотелось бы выяснить роль Перехода С.В. в указанных вопиющих нарушениях.

Несмотря на тяжёлое финансовое положение РайПО, убытки по итогам года, систематическое невыполнение планов и т.д. и т.п. Переход С.В. ежегодно приобретает в «карманном» профкоме РайПО по сниженным ценам путёвки и 2-3 раза в год ездит отдыхать в санатории и дома отдыха.

Переход С.В. несмотря на убыточность РайПО приказал выплатить членам правления (в том числе и себе лично) премию в размере 50% должностного оклада за май 2001 года. А Общепит и УОРТП в убытках и по сей день.

Переход С.В. в личных целях использует служебную автомашину «Волга», оборудованную радиотелефоном, тонированными стёклами, коврами и т.п. Переход С.В. использует служебный автомобиль для собственных поездок на рыбалку в г. Быхов и проч., для поездок своей тёщи в г. Бобруйск. При этом не ведётся учёт выездов, фальсифицируются («откручиваются») показания спидометра. Бензин берётся у зав. базой Силиной.

В настоящее время Переход С.В. в очередной раз по льготной путёвке уехал на отдых. Служебная «Волга» находится рядом с его домом на территории хлебозавода под охраной. Водитель находится в отпуске. На всё правление РайПО остались одни разбитые «Жигули» 4-й модели, которые больше стоят, чем ездят. Специалисты РайПО вынуждены передвигаться по городу пешком по 30-иградусной жаре.

Переход С.В. регулярно «подкармливает» местную власть в лице Агеева А.М. и областное руководство Облпотребсоюза дармовой копчёной колбасой из своего миниколбасного цеха да поит коньяком, который должен идти в торты (торты коньяком и не пахнут, зато в багажнике служебной «Волги» стоит дежурный ящик).

Нас интересует, почему несмотря на то, что Правление Шкловского РайПО постоянно занимает последние - предпоследние места по Облпотребсоюзу, Переход С.В. остается незаменимым «специалистом», «непотопляемым» руководителем Шкловского РайПО?

В случае, если по изложенным в настоящем письме фактам будет произведена проверка, мы предоставим контролирующим органам массу дополнительных сведений.

Ответ просим направить по адресу:
213010, г. Шклов, ул. Советская, дом 3 «А», кв. 4
редактору газеты «Шклоўскія навіны» Щербак А.М.

С уважением работники Шкловского РайПО

/ Пахомов А./
/ Павловский М.А./
/Балахонов А./
и другие:

На розных мовах

Ад пачатку кампаніі па выбарах прэзыдэнта Беларусі ў нашай вобласьці мясцовыя праваабаронцы ўважліва наглядалі за ейнай хадой. Зафіксаваныя праз іх шматлікія парушэньні ўжо сталіся вядомымі міжнародным назіральнікам за выбарамі. Характар гэтых парушэньняў, а таксама іхная масавасьць (падобнае адбываецца па ўсёй краіне), хутчэй за ўсё, стануць адным з чыньнікаў таго, што выбары ня будуць прызнаныя асноўнымі эўрапейскімі ды міжнароднымі структурамі. Прыгадаем чытачам некалькі апошніх дзеяньняў праваабаронцаў і рэакцыю на іх мясцовых уладаў.

31 жніўня дырэктар магілёўскага Праваабарончага цэнтру Сяргей Абадоўскі накіраваў заяву аб парушэньні выбарчага заканадаўства ў абласную камісію па выбарах, пракуратуру вобласьці, а таксама ў ЦВК і намесьніку Генэральнага пракурора. У ёй было адзначана, што ўчастковыя камісіі па ўсёй вобласьці апавясьцілі выбаршчыкаў пра час і месца галасаваньня шляхам накіраваньня адмысловых паштовак. У іх утрымлівалася наступная фраза: **"Если Вы не будете иметь возможности прийти на участок для голосования в день выборов, сообщаем, что, в соответствии с Избирательным кодексом Республики Беларусь, Вы можете проголосовать досрочно с 4 по 8 сентября текущего года включительно с 10 до 14 часов и с 16 до 19 часов в помещении участковой комиссии по выборам Президента Республики Беларусь".** Праваабаронца палічыў, што пададзеная вышэй цытата – гэта незаконны запіс. Па-першае, даводзіў С.Абадоўскі, участковыя камісіі ня маюць паўнамоцтваў інфармаваць выбаршчыкаў аб датэрміновым галасаваньні (арт.44 Выбарчага кодэксу). Камісія можа апавяшчаць грамадзянаў ***толькі пра дзень выбараў*** (п.4 таго ж арт.). Па-другое, і гэта галоўнае, датэрміновае галасаваньне можа адбывацца ***толькі ў выпадку, калі выбаршчык ня мае магчымасьці ў дзень выбараў знаходзіцца па месцу жыхарства***. Патрэцяе, згаданы запіс уводзіць выбаршчыкаў у зман, бо фактычна даводзіць ім, што яны могуць прагаласаваць датэрмінова **зь любой нагоды**, якая перашкодзіць ім прыйсьці на ўчастак.

Канстатуючы, што ўчастковыя камісіі тлумачаць Закон на свой капыл, і распаўсюджваюць норму часткі 1 арт.54 Выбарчага кодэксу (галасаваньне па месцу знаходжаньня выбаршчыка) на датэрміновае галасаваньне, С.Абадоўскі, у прыватнасьці, прасіў адпаведныя ўладныя структуры, каб тыя абавязалі ўсе ўчастковыя камісіі даслаць усім выбаршчыкам новыя паштоўкі-паведамленьні, у якіх, акрамя ўказаньня дня выбараў 9 верасьня 2001г., дадаткова было б запісана аб тым, што прагаласаваць датэрмінова маюць права выбаршчыкі, якія ў дзень выбараў ня змогуць знаходзіцца па месцу свайго жыхарства.

У іншай сваёй заяве дырэктар МПЦ паведамляў адказных асобаў аб парушэньні заканадаўства ў Ленінскім і Цэнтральным раёнах Магілёва. Там зьявіліся ў нявызначаных дзеля гэтага месцах, а таксама ў шматлікай колькасьці, аб'явы, якія папросту, безь ніякіх тлумачэньняў Закону, заклікалі грамадзянаў прагаласаваць датэрмінова. Заклік гэты быў зроблены ад імя ўчастковых камісіяў. Пры тым згаданыя аб'явы ня ўтрымлівалі нават выходных дадзеных. Такім чынам участковыя камісіі, у парушэньне выбарчага заканадаўства, заклікалі ***ўсіх*** грамадзянаў (нават тых, хто зможа прагаласаваць 9 верасьня) прагаласаваць датэрмінова. Дырэктар МПЦ прасіў спыніць незаконную дзейнасьць участковых камісіяў, а таксама патрабаваў прыцягнуць вінаватых асобаў да адміністратыўнай адказнасьці.

Абедзьве заявы вымагалі, паводле закону, разгляду й адказу на іх на працягу трох дзён.

3-га верасьня, не дачакаўшыся адказу з адпаведных інстанцыяў, Сяргей Абадоўскі накіраваў пракурору вобласьці чарговую заяву. Гэтым разам яе падпісалі таксама старшыня Рады МПЦ У.Краўчанка й сябры Рады В.Сівуха і А.Фёдараў. Да заявы яны прыклалі "Кроніку парушэньняў заканадаўства ў часе агітацыйнай кампаніі". Кроніка гэтая сапраўды ўнушальная. Дакладней, факты, сабраныя ў ёй. Нездарма праваабаронцы канстатуюць у тэксьце заявы тое, што ***ў выніку незаконных дзеяньняў уладаў, міліцыі, бязьдзеяньня пракуратуры, залежнасьці судоў, у нашай вобласьці дэ-факта незаконна ўведзенае надзвычайнае становішча. Прынцып вяршынства права ў Магілёўскай вобласьці ня дзейнічае.***

Сярод патрабаваньняў, якія высунулі падпісанты, ёсьць наступнае: узбудзіць крымінальныя справы па фактах злоўжываньняў з боку прадстаўнікоў міліцыі й іншых пасадавых асобаў, у прыватнасьці, у дачыненьні да старшыні Клімавіцкага райвыканкаму В.Канавалава. Імя гэтага чыноўніка, дарэчы, згадваецца ў кроніцы неаднаразова. *(Пра адзін зь яговых брудных учынкаў карэспандэнт "ТМ" паведамляў у папярэднім нумары).* Першага верасьня ён проста ў райвыканкаме зьбіў незалежнага назіральніка В.Васільчанку.

Між тым, рэакцыю пракурора вобласьці А.Дудкіна прадказаць, здаецца, ня цяжка. Па словах С.Абадоўскага, якога пракурор выклікаў на гутарку, у яго склалася ўражаньне, што адказная пасадавая асоба, якая абавязаная наглядаць за выкананьнем законнасьці, ня толькі не спаўняе сваёй службы, але й абсалютна не засмучоная з нагоды шматлікіх грубых парушэньняў з боку ўладаў на працягу выбарчай кампаніі. Казаць жа пра нейкія адпаведныя пракурорскія захады на карысьць аднаўленьня законнасьці неяк і зусім няёмка. Пракурор Дудкін нават своеасаблiва дакараў праваабаронцу: ты глядзі, маўляў, як Ганчарык парушае...

Улас. інф.

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ

«МОГИЛЕВСКИЙ ПРАВОЗАЩИТНЫЙ ЦЕНТР»

[illegible]
пер. Гоголя, 13-28, г. Могилев, 212011, Республика Беларусь
Тел. [illegible] E-mail: [illegible]

От 5 сентября 2001г. №44

Прокурору Могилевской области

Могилевская областная комиссия по выборам Президента Республики Беларусь

КОПИЯ: КНГ ОБСЕ в Беларуси

ЗАЯВЛЕНИЕ
о нарушении законодательства о выборах, прав и свобод граждан

В первый день досрочного голосования наблюдателями, представителями прессы и нашими волонтерами зафиксированы в частности следующие нарушения законодательства:

1. 4 сентября 2001г. с 15 часов Могилевская областная комиссия по выборам Президента Республики Беларусь по своему постоянному местонахождению (адресу) в Доме Советов была закрыта. На дверях входа в облисполком висело объявление, в котором было сказано, что областная комиссия с 15 часов работает на участках для голосования. Посетителям было предложено свои обращения в комиссию отдавать постовому милиционеру облисполкома.

2. 4 сентября 2001г. на участке для голосования №6 в школе 25 г. Могилева председатель участковой комиссии отказалась предоставить наблюдателю фамилии членов комиссии (*нарушение статьи 65 Конституции и статьи 13 Избирательного Кодекса - далее ИК*). Двум избирателям (милиционерам) было предоставлено право проголосовать досрочно, несмотря на то, что они причиной своего голосования досрочно указали: «Нам приказали проголосовать досрочно, кроме того, у нас не будет времени проголосовать в день голосования» (*нарушение части 1 статьи 53 ИК*).

Председатель комиссии отказал наблюдателю в предоставлении информации о числе проголосовавших, что не соответствует части 2 статьи 65 Конституции и части 1 статьи 13 ИК - где установлено, что подготовка и проведение выборов осуществляются открыто и гласно.

Причем следует особо отметить, что члены участковой комиссии открыто пояснили: не предоставлять наблюдателям никакой информации их обязали в вышестоящих комиссиях по выборам.

Аналогичные нарушения имели место на участках для голосования №№59, 70, 118 г. Могилева.

3. В тот же день на участке №16 г. Могилева *в нарушение части 3 статьи 13 ИК* в помещении для голосования присутствовал работник милиции в форменной одежде. На участке для голосования вывешено объявление от имени участковой комиссии (*нарушение пунктов 1, 4 статьи 44 ИК – участковая комиссия в этом случае таких правил не наделена*), где (*в нарушение части 1 статьи 53 ИК*) объявлено, что можно проголосовать досрочно без указания при каких обстоятельствах избиратель имеет на это право.

Члены комиссии вели отдельный учет о том, сколько избирателей, проживающих в общежитии, проголосовало (участок расположен в этом же общежитии). Такой учет не предусмотрен действующим законодательством о выборах и необходим лишь в одном случае, чтобы принуждать еще непроголосовавших жителей общежития, голосовать досрочно (*нарушение части 1 статьи 65 Конституции Беларуси, то есть принципа свободы*

2

выборов, когда избиратель лично решает, участвовать ли ему в выборах, а также части 2 статьи 64 Конституции, где установлена недопустимость ограничения избирательных прав граждан, статьи 58 Конституции: «Никто не может быть понуждён к исполнению обязанностей, не предусмотренных Конституцией Республики Беларусь и ее законами, либо к отказу от своих прав». Аналогичны требования статьи 1, части 1 статьи 3, статьи 5 ИК).

4. На участке №102 школы №3 г. Могилева выдавали бюллетени для голосования по студенческим билетам (*нарушение части 2 статьи 52 ИК и методических рекомендаций Центральной Комиссии Республики Беларусь по выборам и проведению республиканских референдумов «Организационно-правовые вопросы работы участковых комиссий по выборам Президента Республики Беларусь», Минск 2001, стр. 21*).

5. 4 сентября 2001г. в Могилевском училище бытового обслуживания (участок для голосования №135) по приказу администрации с 10-00 до 10-30 проголосовало 53 человека. Это были две группы учеников этого училища (*нарушение части 1 статьи 65 Конституции Беларуси, части 2 статьи 64 Конституции, статьи 58 Конституции; требований статьи 1, части 1 статьи 3, статьи 5 ИК*).

6. На участке №137 в Могилевском Высшем профтехучилище химиков по принуждению руководства училища проголосовало около 80 избирателей - учеников училища (*нарушение части 1 статьи 65 Конституции Беларуси, части 2 статьи 64 Конституции, статьи 58 Конституции; требований статьи 1, части 1 статьи 3, статьи 5 ИК*).

7. Как сообщили в наш адрес рабочие Могилевского завода «Трансмаш» администрацией завода и лично его директором Чертковым В. Г. цехам завода доведена разнарядка по направлению работников завода на досрочное голосование. Каждый цех в день обязан направить не менее 15 человек. Для этого после окончания рабочего дня к проходной завода подаются автобусы, которые развозят заводчан к избирательным участкам (*грубейшее нарушение части 1 статьи 65 Конституции Беларуси, части 2 статьи 64 Конституции, статьи 58 Конституции; требований статьи 1, части 1 статьи 3, статьи 5 ИК*). Эта информация подтверждается большим количеством проголосовавших (238 человек - больше 10% избирателей участка) на участке №24 (общежитие завода «Трансмаш»).

8. 4 сентября сего года главный технолог Могилевского автозавода (МоАЗ) Луговцов собрал руководство отдела главного технолога и в приказном порядке потребовал от начальников бюро обеспечить явку подчиненных на досрочное голосование (*нарушение части 1 статьи 65 Конституции Беларуси, части 2 статьи 64 Конституции, статьи 58 Конституции; требований статьи 1, части 1 статьи 3, статьи 5, части 1 статьи 53 ИК*).

В тот же день в общежитии МоАЗ, расположенным по адресу: Витебский проспект, 52, было вывешено объявление, в котором администрация общежития призывала жильцов принять участие в досрочном голосовании без указания причин, когда это можно сделать (*нарушение части 1 статьи 65 Конституции Беларуси, части 2 статьи 64 Конституции, статьи 58 Конституции; требований статьи 1, части 1 статьи 3, статьи 5, части 1 статьи 53 ИК*).

9. 4 сентября 2001г. в Могилеве нарядом милиции были задержаны молодые люди (Сапрыкин, Гусев, Толмачев). Основанием для задержания стало то, что указанные гр-не были одеты в майки с предвыборными лозунгами «За новую Беларусь», «Скажи дураку нет!» (*нарушены: часть 1 статьи 45 ИК, статья 41 Закона «О милиции»; статья 23, часть 1 статьи 25, статьи 28-29, статьи 34, 58 Конституции Беларуси*).

10. Практически на всех участках для голосования по всей Могилевской области у избирателей, пришедших проголосовать досрочно, не спрашивали причин их невозможности прийти в помещение для голосования в день выборов, то есть 9 сентября 2001г. А ведь законным условием, когда гражданин может проголосовать досрочно согласно части 1

3

статьи 53 может быть только одно основание, - ***если избиратель в день выборов не имеет возможности находиться по месту своего жительства.***

Перед началом досрочного голосования, в том числе, установлены следующие нарушения действующего законодательства:

1. 30. 08. 2001г. заместителем директора по воспитательной работе Могилевского политехникума Шустик А. Н. на совещании кураторов групп было доведено, что студенты могут проголосовать уже 1 сентября. Заведующей отдела по воспитательной работе политехникума Левковой В. П. воспитателям доводятся разнарядки по количеству проголосовавших досрочно с целью их принуждения к досрочному голосованию (*нарушение части 1 статьи 65 Конституции Беларуси, части 2 статьи 64 Конституции, статьи 58 Конституции; требований статьи 1, части 1 статьи 3, статьи 5 ИК*).

2. В Могилевском училище культуры куратор одной из групп Хацкова М. Д. приказала своим студентам проголосовать 4-5 сентября, чтобы она могла быть уверенной, что они действительно проголосовали. Приказ кураторам заниматься этой незаконной работой исходит от заместителя директора училища по воспитательной работе (*нарушение части 1 статьи 65 Конституции Беларуси, части 2 статьи 64 Конституции, статьи 58 Конституции; требований статьи 1, части 1 статьи 3, статьи 5 ИК*).

3. Заместитель председателя Кировского райисполкома и одновременно председатель штаба по подготовке выборов Смагин Л. Б. в присутствии заведующего РОНО Карпова А. С. угрожал и запугивал преподавателей Горбаля Л. Я. увольнением с работы и уменьшением зарплаты, если они будут наблюдателями на выборах. Этот разговор в кабинете Смагина также слышали несколько свидетелей, которые находились в коридоре (*нарушение статьи 58 Конституции, части 3 статьи 13 ИК*).

4. 31. 08. 2001г. гр-н Короневич В. М., который на личном автомобиле перевозил информационные материалы в виде буклетов и портретов кандидата в Президенты республики Беларусь В. И. Гончарика, был незаконно задержан сотрудниками Хотимского ГАИ. В автомобиле был незаконно произведен обыск, несмотря на возражения владельца, якобы на предмет обнаружения наркотиков и оружия. Найденные при обыске информационные материалы за кандидата в Президенты Гончарика были конфискованы в связи с отсутствием у Короневича лицензии на перевозку грузов и пассажиров (*нарушение статьи 41 Закона «О милиции», то есть использование милиции для достижения политических целей; части 1 статьи 45 ИК, статей 23, 34, 58, части 1 статьи 25, статьи 29 Конституции Беларуси*).

5. 2 сентября 2001г. в Климовичах поздно вечером возле своего дома двумя неизвестными в гражданской одежде, был задержан гр-н Белозеров А. Н. Неизвестные, не предъявив никаких удостоверений личности, потребовали у Белозерова предъявить им для осмотра его сумки и пройти с ними в отделение милиции. Белозеров не согласился с этим, так как не знал, кем являются неизвестные. Далее был вызван наряд милиции вместе с заместителем начальника Климовичского РОВД Мотуговым. В результате у Белозерова были изъяты газеты «Народная воля», «Право на волю», «Пагоня Магілёўская», о чем также составлен протокол. Также был составлен протокол о якобы неподчинении Белозерова работникам милиции.

04. 09. 2001г. суд вынес постановление об административном наказании Белозерова за неподчинение требованиям работников милиции. В указанном случае нарушена *статья 166 КоАП*, так как гражданин должен подчиняться только законным распоряжениям работников милиции. Как видно в случае с Белозеровым требования работников милиции не были основаны на законе. В подтверждение данного обстоятельства говорит факт отсутствия протокола административного правонарушения в отношении Белозерова (не считая протокола о якобы неподчинении работникам милиции). Кроме того, нарушены: *часть 1 статьи 45 ИК, статья 41 Закона «О милиции»; статья 23, часть 1 статьи 25, статьи 28-29 Конституции Беларуси*

4

6. 3 сентября этого года администрацией Могилевского библиотечного техникума в актовом зале были собраны студенты I-III курсов. Преподаватель политологии и философии Чешыгина Н. Н. приказным тоном предложила всем студентам проголосовать досрочно за действующего Президента Беларуси А. Лукашенко. При этом г-жа Чешыгина пояснила, что в день голосования 9 сентября студентам лучше отдохнуть. Преподаватель Кругликова Л. В., во время этого «показания», стояла на выходе из зала у двери и не выпускала никого из студентов до окончания незаконных действий (*нарушение статьи 23, части 1 статьи 25, статьи 58, части 1 статьи 65, части 2 статьи 64, статьи 58 Конституции Беларуси; требований статьи 1, части 1 статьи 3, статьи 5 ИК*).

Указанные факты нарушений являются далеко не исчерпывающими. В дальнейшем мы будем сообщать Вам и о других нарушениях, если они будут иметь место.

В связи с изложенным ПРОШУ:

1. Обеспечить выполнение действующего законодательства, прав и свобод граждан во время подготовки и проведения выборов Президента Республики Беларусь.
2. Рассмотреть вопрос о законности проведения досрочного голосования на вышеперечисленных участках для голосования, когда в массовом порядке нарушается действующее законодательство, права и свободы граждан.
3. Принять меры административного воздействия к лицам, допустившим вышеуказанные нарушения.

Данное заявление в соответствии с частью 7 статьи 49 ИК подлежит рассмотрению в трехдневный срок.

Директор общественного объединения «Могилевский правозащитный центр», избиратель [signature] С. В. Ободовский

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ

«МОГИЛЕВСКИЙ ПРАВОЗАЩИТНЫЙ ЦЕНТР»

Перерегистрировано 29 сентября 1999 года Управлением юстиции Могилевского облисполкома. Свидетельство № 07-0058
Р/с 3015209090010, в/с 3015209095002/040 в ГФ АО «Приорбанк» по Могилевской области, код банка 729. УНН 700459537
пер. Гоголя, 13-28, г. Могилев, 212011, Республика Беларусь
Тел. (8-0222) 24-73-95; тел/факс (8-0222) 22-97-82. E-mail: mpc@krug.unibel.by

От 3. 09. 2001г. № 43

Прокурору Могилевской области

ЗАЯВЛЕНИЕ

9 сентября этого года должны состояться выборы Президента Республики Беларусь. С момента регистрации кандидатов в Президенты Республики Беларусь началась агитационная компания.

В соответствии со статьей 45 Избирательного Кодекса Республики Беларусь гражданам Республики Беларусь, политическим партиям, другим общественным объединениям, трудовым коллективам, доверенным лицам кандидатов в Президенты Республики Беларусь, проводящим агитацию за избрание кандидатов в Президенты Республики Беларусь, предоставляется право **свободного и всестороннего обсуждения предвыборных программ кандидатов, их политических, деловых и личных качеств, проведения агитации за или против кандидата** на собраниях, митингах, в средствах массовой информации, а также во время встреч с избирателями.

То, что происходит у нас в г. Могилеве и в целом по Могилевской области с момента начала агитационной кампании, к сожалению можно охарактеризовать как полный правовой беспредел со стороны исполнительных и правоохранительных органов власти.

Основные права и свободы граждан, касающиеся неприкосновенности и достоинства личности, ограничения и лишения свободы, неприкосновенности жилища, свободного участия в выборах, распространения и получения информации, свободы мнений, убеждений и их свободного выражения, право на защиту и оказание юридической помощи в милиции, государственных органах и частично в судах полностью игнорируются.

Особую тревогу вызывают факты избиений милицией задержанных граждан, в том числе и несовершеннолетних. Незаконные задержания граждан, агитирующих за кандидата в Президенты В. Гончарика, а также критикующих политику нынешнего Президента стали обыденностью. В нарушение статьи 41 Закона «О милиции» ее представители используются властями для достижения политических целей.

Дело дошло до прямых репрессий против независимых наблюдателей за выборами и журналистов. Апогеем в серии таких злоупотреблений стало избиение председателем Климовичского райисполкома Коноваловым В. В. районного наблюдателя в территориальной комиссии по выборам Васильченко В. В. Данный случай произошел в райисполкоме на глазах у горожан.

Несмотря на многочисленные заявления и жалобы граждан в прокуратуру и др. государственные органы адекватных мер с их стороны не принимается. Более того, органы прокуратуры всех уровней уклоняются сами от проверок и принятия решений, пересылая обращения граждан и общественных объединений в другие органы и организации.

Можно констатировать, что в настоящее время ***в результате незаконных действий властей, милиции, бездействия прокуратуры, зависимости судов в нашей области де-факто незаконно введено чрезвычайное положение. Принцип верховенства права в Могилевской области не действует.***

Многие из указанных нарушений зафиксированы официально приглашенными долгосрочными международными наблюдателями. Данное обстоятельство ставит под угрозу

2

признание международным сообществом результатов предстоящих выборов Президента Республики Беларусь и соответственно приведет к дальнейшей изоляции нашей страны.

Такое положение не может являться далее терпимым.

Мы требуем:

1. Немедленно принять меры прокурорского реагирования для восстановления законности в г. Могилеве и Могилевской области.
2. Возбудить уголовные дела по указанным фактам злоупотреблений представителями милиции и другими должностными лицами, в частности, в отношении председателя Климовичского райисполкома Коновалова В. В.
3. Обеспечить нормальное проведение агитационной компании по выборам Президента Республики Беларусь всем без исключения кандидатам в Президенты Республики Беларусь.

Данное заявление в соответствии с частью 7 статьи 49 Избирательного Кодекса подлежит рассмотрению в трехдневный срок.

Приложение:
1. Хроніка парушэнняў заканадаўства ў час агітацыйнай кампаніі.

Директор Общественного объединения «Могилевский правозащитный центр» (ОО «МПЦ»)	[signature]	**С. В. Ободовский**
Председатель Правления ОО «МПЦ»	П/П	**В. Л. Кравченко**
Член Правления ОО «МПЦ», председатель Могилевской областной организации ОГП	П/П	**В. И. Сивуха**
Член ОО «МПЦ», председатель Могилевской областной организации партии БНФ «Адраджэнне»	П/П	**А. Ф. Федоров**

БЕЛАРУСЬ

На роварах і на плыту

Фінішавала моладзевая вандроўка на роварах, якую ў рамках кампаніі "Выбірай" арганізавала магілёўская філія Маладога Фронту.

12 удзельнікаў вандроўкі праехалі з Магілёва праз Шклоў, саўгас "Гарадзец" і пасёлак Круглае зноў на Магілёў. Усе яны былі апранутыя ў аранжавыя і белыя майкі з надпісам "ВЫБІРАЙ", а таксама ў аранжавыя кепкі. Жыхарам каля 30-ці вёсак былі раздадзеныя нумары "Тыднёвіка", "Рабочага", налепкі з заклікам прагаласаваць 9 верасьня. "На гэтых выбарах мы яшчэ ня можам галасаваць, – патлумачылі тыя ўдзельнікі вандроўкі, якім не споўнілася яшчэ 18 гадоў. – Мы думалі, якім чынам можам усё ж-такі паўдзельнічаць у выбарах, і вырашылі: папросім старэйшых, каб яны прагаласавалі".

Як распавялі ўдзельнікі роварапрабегу, падчас начовак у вёсках Саркавічы і Княжыцы (на тэрыторыі саўгасу "Гарадзец") імі былі праведзеныя супольныя вечарынкі з тамтэйшай моладзьдзю. Наогул, вясковыя жыхары былі вельмі зацікаўленыя й зьдзіўленыя такім агітпрабегам. Спачатку яны не давалі веры маладафронтаўцам, што тыя ні за кога канкрэтна не агітуюць, а папросту заклікаюць людзей прыйсьці на выбары менавіта 9-га чысла. Недзяржаўныя газэты вяскоўцы разьбіралі зь вялікай ахвотай.

Калі ўдзельнікі вандроўкі ехалі каля Дняпра, яны сталіся сьведкамі іншай моладзевай акцыі. Група моладзі йшла па Дняпры на плыту, які быў прыгожа аздоблены сымболікай кампаніі "Выбірай". Потым сталася вядома, што плыт прайшоў маршрут ад Шклова да Магілёва, на працягу якога агітатары выходзілі на бераг і рабілі для жыхароў навакольных вёсак невялічкія імпрэзы. Шкада, што з тэхнічных прычынаў агітацыйны плыт ня здолеў заплыць далей, як гэта планавалася ад пачатку.

... А 27 жніўня дырэктар Магілёўскага палітэхнічнага тэхнікуму А.Шапчыц выклікаў у навучальную ўстанову бацькоў Зьміцера Букатава й Мікіты Радзікава. Ён папярэдзіў іх, што выключыць іхных дзяцей з тэхнікуму, калі тыя будуць і надалей займацца грамадзкай дзейнасьцю. Справа ў тым, што хлопцы ёсьць сябрамі суполкі Маладога Фронту, а Зьміцер Букатаў быў адным з арганізатараў згаданай роварнай вандроўкі.

Паводле прэс-рэлізу штабу мабілізацыйнай кампаніі "Выбірай"

Дрэннае зьнікне, добрае застанецца

Падчас прэсавай канфэрэнцыі 2-га верасьня кандыдат на пасаду прэзыдэнта Беларусі Ў.Ганчарык асаблівую ўвагу зьвярнуў на беларуска-расейскія дачыненьні.

У прыватнасьці, ён сказаў, што "трэба спыніць размовы аб нейкіх палітычных надстройках. Існуе Саюз. Саюз незалежных дзяржаваў. І трэба ў ім сканцэнтравацца на эканамічных інтарэсах... Я не хачу, каб прэзыдэнт Беларусі быў бясправным чалавекам, як гэта мяркуецца пры адзінай дзяржаве. Нават калі ім будзе Лукашэнка". Аднак падчас адказу на пытаньне, чаму ён заклікаў менавіта прэзыдэнта РФ У.Пуціна стаць гарантам правядзеньня ў Беларусі справядлівых прэзыдэнцкіх выбараў (а не, прыкладам, прэзыдэнта ЗША), Ганчарык патлумачыў сваю думку наступным чынам: "Таму што Пуцін зьяўляецца прэзыдэнтам саюзнай з намі дзяржавы. А ў саюзнай з Расеяй дзяржаве адбываецца *беспредел*". Кандыдат падкрэсьліў, што сяброўства зь Беларусяй і сяброўства з Лукашэнкам – розныя рэчы. "Як толькі слова "Лукашэнка" зьнікне з ужытку, адразу ўся сытуацыя памяняецца, – паабяцаў ён. – Дрэннае зьнікне, добрае застанецца".

Паводле выбарчага штабу

Крыху падчысьцілі

Актывісты ініцыятыўнай групы па стварэньні Магілёўскага эколяга-інфармацыйнага аб'яднаньня "ЭНДА" сумесна са спэцыялістамі прадпрыемства "Магілёўскі гарзаг" ажыцьцявілі збор адыходаў сьвінца з адпрацаваных аўтаакамулятараў.

У выніку аўтааматары гаражнага масіву па вул. Сіманава ў Магілёве здалі 1318 кg таксічнага мэталу, які пазьней быў утылізаваны на прадпрыемстве "Белцветмет". Аўтааматары атрымалі за здадзены сьвінец каля 20 тыс. рублёў. Вядома, што калі акамулятары адпрацоўваюць сваё, іх папросту выкідаюць. Тады рэчыва-атрута трапляе ў глебу ды грунтовыя воды, далей – у расьліны і ежу, што нясе пагрозу жыцьцю і здароўю людзей. Дакладнай статыстыкі гарадзкіх "радовішчаў" сьвінца сёньня няма. Але відавочна тое, што гэтага рэчыва ў Магілёве зашмат.

Як сьцьвердзіў кіраўнік актывістаў-эколягаў Дзяніс Загараднюк, сталася відавочным тое, што праблемай сьвінца павінны ўсур'ёз заняцца мясцовыя ўлады. Пры гэтым патрабуецца комплексны падыход: неабходна эфэктыўна скарыстоўваць карныя механізмы, прадугледжаныя ў заканадаўстве за атручваньне прыроды і, адначасна, задзейнічаць магчымасьці эканамічнай і маральнай матывацыі людзей да аховы навакольнага асяродзьдзя.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

P.S. Ініцыятыўная група Магілёўскага эколяга-інфармацыйнага аб'яднаньня "ЭНДА": Магілёў, 212022, а/с 61.

БЕЛАПАН – для "ТМ"

1 верасьня ў Маладзечне адбылося адкрыцьцё помніка графу Міхалу Клеафасу Агінскаму, грамадзка-палітычнаму дзеячу Вялікага Княства Літоўскага, вядомаму кампазытару.

Бронзавая фігура Агінскага ў поўны рост, пастаўленая на гранітную калёну насупраць мясцовага музычнага вучылішча, цяпер будзе ўпрыгожваць цэнтар горада. Удзел у цырымоніі адкрыцьця помніка аўтарства скульптара Валерыя Янушкевіча ўзялі прадстаўнікі творчай інтэлігенцыі й сваякі кампазытара. Адбыўся сьвяточны канцэрт народнага сымфанічнага аркестру музычнага вучылішча пад назвай "Шляхам Агінскага".

Непадалёк, на Смаргоншчыне, у маёнтку Залесьсе, з 1802-га па 1810-ты год жыў кампазытар. У Маладзечне ж знаходзіўся маёнтак, які належаў старажытнаму роду беларускіх магнатаў Агінскіх.

У 1794 годзе Агінскі ўзяў удзел у нацыянальна-вызвольным паўстаньні супраць расейскіх акупантаў пад кіраўніцтвам Тадэвуша Касьцюшкі. 29-гадовы граф падрыхтаваў батальён стралкоў і камандаваў ім у некалькіх бітвах. У 1811г. Агінскі накіраваў імпэратару Аляксандру I плян адраджэньня ВКЛ у рамках Расейскай імпэрыі, які ня збыўся. Памёр граф у Флярэнцыі.

Найбольш вядомы яганы палянэз ля-мінор "Разьвітаньне з Радзімай". Разам з тым кампазытар пісаў маршы, вальсы, мазуркі, мэнуэты, рамансы, а таксама мэмуары на францускай мове, якія былі перакладзеныя на польскую.

●

Беларускаму філёзафу Валянціну Акудовічу і журналісту Валерыю Дранчуку прысуджаныя прэміі Беларускага ПЭН-Цэнтру імя Алеся Адамовіча.

Філёзаф, культуроляг, літаратурны крытык і публіцыст Валянцін Акудовіч атрымаў прэмію за сэрыю эсэ аб самаідэнтыфікацыі беларусаў. "Высокі эўрапейскі ўзровень вольнадумства Акудовіча дазволіў яму цудоўна адлюстраваць гэтую тэму ў сваіх публікацыях", – сказаў Ганаровы старшыня ПЭН-Цэнтру Карлас Шэрман.

Другі ляўрэат, заснавальнік і галоўны рэдактар незалежнай беларускай экалягічнай газэты "Белавеская пушча" Валеры Дранчук, як адзначыў К.Шэрман, добра вядомы ў краіне й па-за яе межамі сваімі актуальнымі артыкуламі, прысьвечанымі прыродаахоўчым і постчарнобыльскім праблемам. Журы ацаніла публіцыстычную дзейнасьць Дранчука як "адмысловы подзьвіг чалавека, які аддана вядзе тэму экалёгіі на працягу многіх гадоў, і аддае гэтай справе ўвесь свой час".

Журы, якое прысуджае штогадовыя літаратурныя прэміі імя Алеся Адамовіча і Францішка Багушэвіча, складаецца з 5-ці чалавек. Падчас закрытага галасаваньня ўлічваецца думка Васіля Быкава, які зараз жыве ў Нямеччыне на запрашэньне тамтэйшага ПЭН-Цэнтру.

●

У менскім клюбе "Вавілон" праходзіць трэці гей-фэстываль "Belarus Gay Pride-2001".

Арганізатарамі выступілі "Беларуская ліга Лямбда", часопіс "Форум-Лямбда" і ўсебеларускі сайт геяў і лесьбіянак "Апагей" пры падтрымцы аргкамітэту гей-прайду Стакгольма. Мерапрыемства адкрыў спэцыяльны госьць – паэт і мастак Адам Глёбус, які адзначыў, што "геі праводзяць свой фэстываль, нягледзячы на дыктатуру ў краіне, а гэта надзея на перамены да лепшага".

Выступілі таксама стрыптыз-дуэт "Candy Man" зь Менску й створаны старшынём аргкамітэту фэстывалю Эдвардам Тарлецкім тэатар "Агітацыя і Прапаганда". Па яго слова, ня здолелі атрымаць візы, каб прыехаць, госьці з Швэцыі, Галяндыі, ЗША і Нямеччыны. Сёньня, 7-га верасьня, павінны, аднак, прыехаць тры дэпутата парляманту Швэцыі, якія правядуць сэмінары на тэму "Арганізацыя гей-прайду: швэцкая практыка" і "Як сябра парлямэнту можа змагацца за правы лесьбіянак і геяў".

●

4 верасьня актывісты Маладога Фронту распачалі назіраньне за ходам датэрміновага галасаваньня.

"Мы ведаем, што студэнтаў схіляюць да ўдзелу ў датэрміновым галасаваньні, каб затым фальсыфікаваць вынікі", – заявіў лідэр МФ Павал Севярынец. Паводле ягонай інфармацыі, так будуць рабіць у Беларускім дзяржаўным унівэрсытэце, Унівэрсітэце культуры, Пэдагагічным і Эканамічным унівэрсітэтах. Адміністрацыі гэтых ВНУ разам з уладамі ўжо "куплялі" студэнтаў тым, што аб'яўлялі дадатковыя выходныя дні, давалі ім бясплатна езьдзіць у транспарце, а ў першакурсьнікаў пры засяленьні ў інтэрнаты папросту забіралі пашпарты.

Малады Фронт у адказ устанавіў у менскіх студгарадках пункты кругласутачнага назіраньня, а таксама актыўна працягвае ажыцьцяўляць кампанію "Выбірай", каардынуючы свае дзеяньні на гэтым напрамку з "зубрамі". Усю інфармацыю аб удзеле студэнтаў у выбарах апрацоўвае адмыслова ўтвораны камітэт студэнцкага супраціву.

●

Учора ў Беларусі распачала працу дэлегацыя Парлямэнцкай асамблеі Рады Эўропы, якая будзе назіраць за прэзыдэнцкімі выбарамі.

Беларускі парлямэнт атрымаў статус спэцыяльна запрошанага ў ПАРЭ ў 1992 годзе. Гэты статус быў прыпынены праз пяць гадоў пасьля зьменаў у выніку лістападаўскага рэфэрэндуму 96-га году.

БЕЛАПАН – для "ТМ"

Абарані Сябе Сам

Матэрыялы гэтай рубрыкі рыхтуюць Магілёўскае аддзяленьне Беларускага Хельсінскага Камітэту і Магілёўскі Праваабарончы цэнтар. Склад грамадзкай рэдакцыі: С.Абадоўскі, У.Краўчанка, А.Александровіч.

(тэл. 24-73-95, 22-95-83, 22-04-82, 22-73-05)

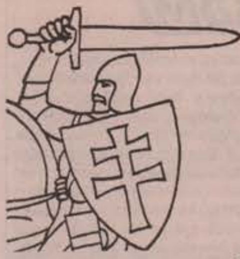

Можа, яны й не чытаюць?..

У сераду, 5 верасьня, старшыня Рады магілёўскай арганізацыі Беларускага Хельсінскага Камітэту Ўладзімер КРАЎЧАНКА накіраваў у пракуратуру вобласьці Заяву аб парушэньні выбарчага заканадаўства й закону РБ "Аб друку й іншых сродках масавай інфармацыі". Прыводзім ягоны аповед пра падзею, якая сталася прычынай падачы заявы.

4-га верасьня а 17-й гадзіне я, у якасьці карэспандэнта газэты "Тыднёвік Магілёўскі", разам з назіральнікамі ад розных грамадзкіх арганізацыяў знаходзіўся ў памяшканьні ўчастковай выбарчай камісіі №10, якая месьціцца ў будынку Лапацічскай сярэдняй школы Слаўгарадзкага раёну. Выконваючы заданьне рэдакцыі па асьвятленьню хады датэрміновага галасаваньня, я зьвярнуў увагу на агітацыйныя плякаты, што былі разьвешаныя ў пакоі, дзе гэтае галасаваньне й адбывалася. Яны заклікалі грамадзянаў аддаць свае галасы за кандыдата ў прэзыдэнты Лукашэнку А.Р. Я пацікавіўся ў Ніны Леанідаўны Герасіменкі, старшыні камісіі, хто і навошта разьмесьціў гэтыя плякаты ў памяшканьні. У адказ яна паведаміла, што асабіста прывезла гэтыя плякаты ў сваю школу (яна дырэктарка СШ), атрымаўшы іх ад старшыні раённай выбарчай камісіі Веры Матвееўны Бяловай. Хацела Ніна Леанідаўна расклеіць плякаты ў вёсцы, але не пасьпела. Таму яна разьвесіла іх у памяшканьні для датэрміновага галасаваньня. Наступнае пытаньне я задаў пра актыўнасьць насельніцтва падчас гэтага самага датэрміновага галасаваньня. Аднак Н.Герасіменка патлумачыла мне, што ёсьць загад В.Бяловай не даваць ніякіх дадзеных аб галасаваньні нікому: ні журналістам, ні проста грамадзянам, а тым больш – назіральнікам.

Да ведама чытачоў: тут парушаныя патрабаваньні арт.13 і 37 Выбарчага кодэксу, Закону "Аб друку й іншых сродках масавай інфармацыі", а таксама арт.34 Канстытуцыі РБ. Нагадаю сутнасьць некалькіх парушэньняў. Па-першае, Н.Герасіменка і В.Бялова, як чальцы камісіяў, наогул ня могуць браць удзел у агітацыі "за" ці "супраць" кандыдатаў. Па-другое, назіральнікі маюць права атрымліваць інфармацыю аб выніках падліку галасоў. Па-трэцяе, журналісты маюць права на свабоднае атрыманьне й распаўсюд інфармацыі. А ўсім астатнім "проста грамадзянам" дзяржаўныя й іншыя арганізацыі, а таксама пасадавыя асобы абавязаныя прадастаўляць інфармацыю, датычную іхных правоў і законных інтарэсаў. Прадугледжаныя за падобныя парушэньні й рознага кшталту пакараньні.

У сваёй заяве ў пракуратуру вобласьці я прашу правесьці праверку й прыняць меры пракурорскага рэагаваньня па фактах парушэньняў законнасьці, а таксама паведаміць аб гэтых мерах мясцовую філію Беларускага Хельсінскага Камітэту ў вызначаны тэрмін. Копію акта аб парушэньні я прыклаў.

Ад рэдакцыі. *Тады ж, у сераду, дырэктар ГА "Магілёўскі Праваабарончы цэнтар" Сяргей Абадоўскі даслаў у "ТМ" шэраг фактаў аб парушэньнях заканадаўства ў першы ж дзень датэрміновага галасаваньня – 4-га верасьня. У дадатку – зафіксаваныя раней парушэньні, непасрэдна зьвязаныя з гэтай практыкай. Адпаведная заява пракурору вобласьці была адразу ж накіраваная. Вось працы будзе ў пракуратуры...*

Будуць новыя сустрэчы

Практычна ўвесь перадвыбарчы тыдзень на Магілёўшчыне ў творчых сустрэчах правёў знакаміты беларускі бард Віктар Шалкевіч. Аматары аўтарскай песьні змаглі паслухаць гарадзенскага госьця ў Магілёве, Горках, Бабруйску, Шклове. На адзін дзень Віктара "скралі" прыхільнікі ягонага таленту з Рагачова, якія даслалі за ім аўто й вярнулі назаўтра магілёўцам, як тое гаворыцца, у лепшым выглядзе. Бард пасьпеў таксама пабываць на Мсьціслаўскім сьвяце пісьменства і друку, але, па ягоным прызнаньні, лепш бы гэтага не рабіў – настолькі казённым і небеларускім яно было. Хаця паэту нельга адмаўляцца ні ад якіх назіраньняў і, магчыма, мы яшчэ пачуем як заўсёды сатырычна-трапную песьню Віктара Шалкевіча пра гэтую ягоную вандроўку.

На разьвітаньне з Магілёвам Віктар пакінуў для чытачоў "Тыднёвіка" вось гэты аўтограф.

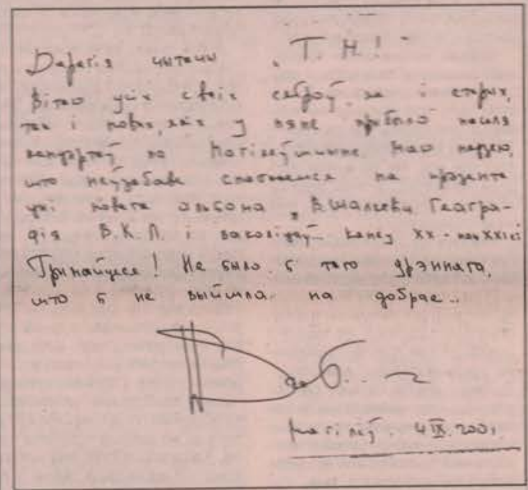

Чакаецца сьвята

10-га верасьня, незалежна ад вынікаў галасаваньня, на пляцы Незалежнасьці ў Менску зьбяруцца тысячы людзей на масавую акцыю.

Мяркуецца, што яе ўдзельнікі прыедуць з усіх рэгіёнаў краіны, і будуць прадстаўляць як рознага накірунку арганізацыі, так і саміх сябе. Усе гэтыя людзі рашуча запатрабуюць адстаўкі рэжыму, калі вынікі выбараў будуць сфальсыфікаванымі, альбо будуць сьвяткаваць перамогу адзінага кандыдата, калі тая стане відавочнай. Арганізатары акцыі, сярод якіх лідэр Маладога Фронту Павал Севярынец, падкрэсьлілі, што выступаюць супраць гвалту й ніколі да яго не заклікалі. "Гвалт рыхтуюць улады, – заявілі яны. – Мы будзем сьвяткаваць".

Паводле інф. агенцыяў

Усе – на барацьбу!

Днямі ў Бабруйску адбылося чарговае затрыманьне актывістаў выбарчага штабу Ў.Ганчарыка.

Падчас пікету міліцэйскі маёр даводзіў Ірыне Качан, Таццяне Машкоўскай і Вадзіму Лісоўскаму, што тыя ня маюць права агітаваць, з чым пікетоўцы не пагадзіліся. Тады іх даставілі ў пастарунак, дзе канфіскавалі 120 асобнікаў бюлетэня "Права на волю". Таксама міліцыянты патэлефанавалі намесьніку старшыні гарвыканкаму Гарбанёву, каб той прыязджаў ды сам дапытваў затрыманых *(падобны выпадак ужо быў – гл. наш папярэдні нумар – "ТМ")*. Але чыноўнік гэтым разам адмовіўся, хаця раней праяўляў на выбарчай ніве стараннасьць. На пікетоўшчыкаў склалі пратакол "за распаўсюд выданьняў са шкодным зьместам", пасьля чаго іх адпусьцілі.

Міхал СТЭЛЬМАК

Хто каго...

Штодня зь сямі магілёўскіх пікетаў у падтрымку Ганчарыка ў абласным цэнтры міліцыяй "зьнімаецца" прыкладна пяць.

Міліцэйская схема добра адпрацаваная: людзей дастаўляюць у пастарункі, трымаюць там па некалькі гадзінаў, а потым выпускаюць ужо без канфіскаваных агітацыйных матэрыялаў. Прычым міліцыянты не хаваюць таго, што маюць такі загад: затрымваць усіх распаўсюднікаў друкаванай прадукцыі. Агулам за мінулы тыдзень у горадзе былі затрыманыя каля 50 чалавек. Вось некалькі з тых выпадкаў.

29 жніўня каля будынку завода "Тэхнапрыбор" агітацыйны пікет не прастаяў і дзесяці хвілінаў, як яго спрабавалі разагнаць невядомыя ў цывільным. Але на бок актывістаў сталі рабочыя. Тады адміністрацыя заводу выклікала міліцыю. У пастарунку на ўдзельнікаў пікету быў складзены пратакол аб затрыманьні й канфіскаваныя ўсе буклеты з газэтамі.

30 жніўня была затрыманая Яўгіньня Цюркіна, якая разносіла буклеты за Ганчарыка па кватэрах магілёўцаў. Дзяжурны Кастрычніцкага РАУС матываваў яе затрыманьне тым, што "она нарушила закон, агитируя за одного кандидата, а не за троих".

Паводле паведамленьня штабу Ў.Ганчарыка

ПАМЯЦІ ВАЛЕРЫЯ МАСЬЛЮКА

Вясёлка над могілкамі

...Пра Масьлюка можна і трэба гаварыць на тэму: Масьлюк і магілёўскае тэатральнае жыцьцё пачатку 80-х. Пра Масьлюка можна і трэба гаварыць: Масьлюк і беларускае тэатральнае мастацтва. На жаль, тут найбольш засталося асэнсаваных, занатаваных, агучаных, але так і ня спраўджаных ідэяў. На паніхідзе ў ягоных родных Ушачах рознымі словамі – а гаварылі тое афіцыйныя людзі, якім гаварыць гэта было ня вельмі ёмка і зручна – гаварылі менавіта пра тое, што Валеры Масьлюк – гэта адзіны ў Беларусі нацыянальны тэатральны рэжысэр. Цяпер можна дадаць – і нацыянальны драматург. На шчасьце, не адзіны, але выдатны і таленавіты. Колькі і што напісаў, яшчэ стане вядома, але паставіў сам сваю п'есу толькі адну: "Пад сонцам". Затое, як гэта бывае з творчымі людзьмі, сымбалічную і прадбачлівую.

Ягоная вызначаная нацыянальнасьць у творчасьці сталася ягонай трагедыяй. Яна ў тым, што ўсё жыцьцё ён займаўся не сваёй, па таленту і боскаму прызначэньню, справай. Ня той. Не па сваёй волі тым займаўся, а з-за ўмоваў сыстэмы, рэжыму і часу, у якіх жыў і працаваў.

Магілёў ня стаў і ня быў выключэньнем. Што мог даць магілёўскі тэатар, дзе ніхто не размаўляў на роднай мове, дзе культурніцкае чынавенства наогул было далёкім ад тэатру і мастацтва як такога – выключна нацыянальнаму рэжысэру-?..Яму – нічога. Гэта ён даў гораду і тэатру невядомыя ім дагэтуль уяўленьні аб мастацтве, чалавечай душы і ўзорах тэатральнай творчасьці, на якія ніколі не забудуцца тыя, хто быў таму сьведкам і засьпеў той час. Гэта быў час, калі ў наш тэатар штодзённа прыязджалі госьці з усёй былой краіны і з усіх куткоў Беларусі. Тое быў беларускі Панявежыс, дзе на дзіва ўсім, таксама як у тым невялічкім літоўскім горадзе, насуперак усяму зьявіўся тэатар міжнароднага ўзроўню. Найперш да гэтага ўзроўню дапасуецца, безумоўна, спэктакаль "Тутэйшыя" па забароненай ці не да сёньня п'есе Купалы. Гэта тайна, як прабіў дазвол на яе пастаноўку Валеры Масьлюк. Але яшчэ большая тайна, як ён гэта зрабіў, увасобіў. Тое была начная праца. Тое была праца без перапынкаў і перадыху. Тое зьдзейсьнілася за два тыдні, ува што немагчыма паверыць, але я сам быў яе ўдзельнікам і сьведкам. Тое было зробленае на чыстым, выключным таленьце, які Бог альбо дае чалавеку, альбо – не. Шмат чаму можна навучыцца, шмат што засвоіць, але толькі не такі талент – быць чалавекам, народжаным гэтай зямлёй, у гэтым краі, сярод гэтых хатаў і гэтых людзей, у гэтым паветры, у гэтай гаворцы, у гэтых праявах характару, у гэтых

песьнях. Мы ходзім тут жа й гэтага ня бачым, ня чуем. У ім гэта было і дыхала...

А сыстэма, якая накіравала сюды таленавітага маладога рэжысэра Валерыя Масьлюка, накіравала яго не для гэтага. Яна накіравала яго сюды галоўным рэжысэрам, гэта значыць – дзяржаўным прадстаўніком для таго, каб "тэатар падымаць". Яго пыталі: дзе, калі, у якіх аглядах ці фэстывалях прыняў тэатар удзел за справаздачны час, якія п'есы савецкіх драматургаў пастаўленыя й будуць пастаўленыя, як адлюстраваныя на сцэне чарговыя задачы партыі... А гэта была самастойная творчая асоба, якая робіць тое, што сама лічыць патрэбным: і тэатру, і гледачам, і сабе. Сыстэма сутыкнулася з свабодным чалавекам і свабодным творцам. Якога, да таго ж, не адразу прыняла трупа. Каштавала гэта яму нямала аднятых ад жыцьця гадоў. У паводзінах актораў і службоўцаў тэатру, нават начальства абласнога – не было злосьці ці намеру. Было неразуменьне.

Разуменьне ў калегаў прыйшло пазьней. Потым разуменьне сталася легендай, калі ўжо Масьлюк, пасьля працы ў Менску, ізноў вярнуўся туды, адкуль пачаў – у Віцебск. Магілёўская трупа праз гэтую легенду дамаглася вяртаньня Масьлюка на пачатку 90-х для пастаноўкі ў нас "Рычарда-III"...

А разуменьне таго, хто перад імі, да партыйнага начальства над мастацтвам прыйшло праз два гады працы ў Магілёве. Гэта быў час шасьці новых, знакамітых, выдатнейшых спэктакляў, якія займелі вядомасьць далёка за межамі тады рэспублікі і нават усёй былой краіны. "Тутэйшыя" былі запрошаныя ў Менск. У залі – партыйныя кіраўнікі рэспублікі, міністры, высокае чынавенства, тэлекамэры, журналісты цэнтральных выданьняў, дзеячы культуры і мастацтва. Напярэдадні спэктаклю Масьлюк сказаў нам, што раніцай мы прачнемся знакамітымі. Заля падчас спэктаклю баялася ўздыхнуць. Гром апладысмэнтаў... А раніцай мы былі адпраўленыя маршрутным аўтобусам дадому. Назаўтра не было ніводнага радку пра нас у газэтах. Маўчалі аб тым радыё і тэлебачаньне. Не чуваць было пра ганаровыя званьні й высокія акторскія катэгорыі... А хутка нас ужо ў родных сьценах наведаў загадчык аддзелу культуры ЦК КПБ Іван Іванавіч Антановіч. Тое быў не чыноўнік абласнога маштабу, да якіх мы прывыклі. Гэты ведаў і разумеў усё наскрозь. Па-свойму, канешне, ведаў і па-свойму разумеў. А вынікам той сустрэчы з тэатрам сталася спачатку даручэньне ўхіліць "некаторыя яўныя недахопы спэктаклю", а хутка – і забарона яго граць. Масьлюк тым часам прабіў Васэрманаўскую п'есу "А нехта выпаў з гнязда", дзе сам пазьней бліскуча сыграў Макмэрфі... Відаць, тое была апошняя кропка начальніцкага трываньня – Масьлюку загадалі пераехаць у сталіцу, на падвышэньне, пад штодзённы нагляд – галоўным рэжысэрам *Русского драматического театра имени Горького*.

А расейская культура па-рэжысэрску й па-мастацку была не ягонай. Яна не была яму чужой як чалавеку. Але ён хацеў, імкнуўся і прагнуў думаць аб Беларусі й па-беларуску так, як гэта можа толькі сапраўдны нацыянальны талент. Яшчэ адной сьцяной сталіся крыўды, інтрыгі, закулісьсе, даносы, ананімкі... Былі й кампрамісы. Але вынік мог быць толькі такім: Масьлюк вырваўся назад, да сябе, у Віцебск. Вечная і вострая прага да свабоды нарэшце паступова, але імкліва сталася ледзь не абсалютнай. Спачатку ён сышоў з усіх адміністратыўных і грамадзкіх пасадаў. Потым кінуў рэжысуру. Пераастаў выходзіць на сцэну ў ролях. Практычна сышоў з сям'і. Затое пачаў пісаць п'есы. Адну, як я ўжо сказаў, паставіў. Я бачыў гэты спэктакаль. "Пад сонцам..."

Дзея адбываецца на могілках. Я ўбачыў гэтыя могілкі ў натуральным выглядзе, калі Масьлюк выпраўляўся ў апошні шлях. Гэта й былі ўшацкія могілкі. Калі выцягнуўся за труной у працэсіі ўвесь ягоны родны горад, суцішыўся дождж. Над могілкамі зазьзяла сонца. А як першы ком зямлі ўпаў на труну, над могілкамі ўзьнялася вясёлка...

Валерыю Масьлюку ішоў 49-ы год.

Маналёг Віктара КУРЖАЛАВА на сьмерць В.Масьлюка запісаў Генадзь СУДНІК

Абмінуў роздум старажытны кут...

Спадзеў "Тыднёвіка", выказаны ў анонсавай публікацыі ў папярэднім нумары, сустрэць у Мсьціслаўскім краі падчас Сьвята беларускага пісьменства і друку нацыянальна-духоўную атмасфэру і роздумны настрой аўдыторыі – ня спраўдзіўся.

Тое была зусім іншая ўрачыстасьць, паколькі рыхтавалі яе, складалі сцэнар і забясьпечвалі мерапрыемству начыненьне ня людзі культуры, а чыноўнікі ад яе і ўлады. Па іхным разуменьні таго, што гэта значыць – правесьці сьвята, усё было арганізавана як сьлед. Беларуская ж душа ў Мсьціславе гэтым разам й не начавала...

Начавалі ці, дакладней, бавілі час да раніцы напярэдадні, розныя прадстаўнікі рэспубліканскага, абласнога і раённага маштабу, якія адказвалі за тыя ці іншыя фрагмэнты сьвяточнага дня, а найбольш – за парадак і дакладнасьць раскладу. Магчыма таму такая дробязь як адсутнасьць гучнай трансьляцыі для немалога натоўпу, які назаўтра сабраўся на відовішча, нікога з арганізатараў не цікавіла, бо для іх правесьці сьвята – гэта значыць забясьпечыць зручнасьці "каму трэба". Ганаровыя госьці выдатна чулі ўсё, што адбывалася, бо былі разьмешчаныя ў крэслах вакол галоўнага мікрафону для прамоўцаў і тэатралізавана-літаратурнага калажу.

Трэба адцеміць, што "сьвята" па-сутнасьці сваёй называлася "Навекі з братнім рускім народам". На паліцах райцэнтраўскай кнігарні й пад намётам, абсталяваным для выставы друкаванай прадукцыі, было цяжэй за ўсё знайсьці менавіта беларускую кніжку ці газэту. Неяк паміж глянцавымі расейскімі дэтэктывамі прамільгнула шэранькая брашура В.Быкава... Сярэч "Советские Белоруссии" і "Радуги над дорогой". І на кожнай сьцяне – каляровыя партрэты чалавека, які ў сярэдзіне дня прыляцеў на гелікоптэры, каб сустрэцца з Аманам Тулеевым і скінуць покрыва з помніка Пятру Мсьціслаўцу. Бронзавы Першадрукар – ўпоравень з другім паверхам адміністрацыйнага выканкамаўскага будынку з "новым гербам" краіны й чырвона-зялёным сьцягам над ім... Зьдзіўлена і з сумам пазірае ён на колішні свой край, што даў яму жыцьцё, хрысьціянскую душу і талент – і не пазнае яго.

Ды й як пазнаць, калі нават не хапіла моцы адрамантаваць, пафарбаваць і прывесьці ў боскі выгляд Царкву. Званы якой ва ўрачысты момант скіданьня покрыва гучалі не сапраўдныя, а з магнітафоннай стужкі. Калі людзі толькі й чакалі, што ўдачы пабачыць Лукашэнку, а потым – пачатку гандлю ў кірмашовых кафэшках гарэлкай і шашлыкамі (бо з раніцы гандаль быў забаронены да часу, пакуль яны з Тулеевым ня зьедуць)...

Вось тады сьвята й пачалося. Толькі ані Мсьціславец, ані пісьменства і друк дачыненьня да гэтага ўжо ня мелі ніякага.

Г.С.

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Аналітычна-інфармацыйная газэта. Заснаваная Магілёўскім ГА «КОЛА СЯБРОЎ».

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку 06.11.1996 г. за № 831.

Штотыднёвік

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэл./факс: 31-04-15, 22-97-82.

E-mail: krug@user.unibel.by

Інтэрнэт: http://tydniovik.hypermart.net

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у абласной друкарні імя Я.Свярдлова, г. Магілёў, Першамайская 70. Замова 10. Наклад 2000 асобнікаў. Падпісана да друку 06.09.2001 г. а 17.05.